

Normalitetens virus

Luisa Muraro

I *L'Osservatore Romano*, Rom, 21-4-2020

Dengang tanken om at forlade denne verden i det store og hele ikke sagde mig noget, var det kun de andre, der døde; men lidt efter lidt kom jeg også til at indgå i kategorien af gamle, som endnu ikke var bestemt for døden, men med en følelse af, at mit liv var i færd med at blive opbrugt. I den fase gjorde jeg mig tanker med tilknytning til min egen død; bl.a. at jeg ville forlade denne verden uden at efterlade nogen erklæring til dem, som blev tilbage: Jeg holdt af at tænke, at mine skrifter ville have talt på mine vegne, for den verden, jeg efterlader, vil forekomme dem at være ny endnu (og for det tilfælde, at de kunne reddes fra de miljøkatastrofer, der angives som nært forestående).

Den globale fremkomst af den nye virus har fået den nævnte tankekonstruktion til at bryde sammen på den mest uforudsigelige måde: Jeg har nogen tid at leve i endnu, som jeg ikke kender varigheden af, men verden er ved at forandre sig for alle, og ingen ved, hvordan den vil forandre sig. Hvad kan vi, som er gamle, da sige? Kan jeg gøre noget med de kræfter, jeg har tilbage? Og hvad? Hvad vil de gøre, som bliver tilbage? Hvad vil den kommende generation opleve?

Man fremsætter nogle hypoteser, nogle forudsigelser, gør sig tanker, ud over at formulere kritiske analyser efterfulgt af alvorstunge og retfærdige følgeslutninger eller af behjertede råd. Når alt kommer til alt, drejer det sig om at gøre en indsats for, at magten ikke måtte forblive politikens årsag, men derimod større social retfærdighed og et fredeligt samliv, så vi kan blive bedre forberedte til denne type nødsituationer samt blive mere menneskelige.

Jeg læser og lytter, og hver gang jeg finder, at jeg er enig, ja, desto mere jeg er enig, jo mere bliver jeg grebet af en tvivl, der gør mig mundlam: Det vil vi ikke kunne klare. Men husk, siger jeg til mig selv, at nødsituationen har mobiliseret sundhedspersonalet og mange andre, kvinder og mænd, der har brugt alle deres kræfter så godt de kunne og med risikoen for selv at blive syge. De er ikke heroiske personer under livets normale vilkår, men i ekstreme situationer formår de at finde energien, og jeg spørger mig selv: Hvor har de fundet de nødvendige kræfter? De fandt dem jo, det er et faktum. Så menneskeheden er i stand til ville og finde sammen om noget godt.

Et eller andet sted i verden er der blevet skrevet følgende på en stor ydermur: "Vi vil ikke vende tilbage til normaliteten, for normaliteten var problemet". En paradoksal sandhed, men det er sandt.

Vi har ment, at det var normalt at acceptere, at fattige lande blev forhindret i at få det bedre på grund af den gæld, de har til de rige lande. Vi har end ikke bemærket, at vi er de stærkestes medskyldige, og vi bærer over med eller anser det for naturligt, at relationerne mellem mennesker eller mellem nationer reguleres af styrkeforhold. Vi anser os for heldigt stillede, fordi vi har den nødvendige offentlige forsyning, som mangler delvis eller helt for så mange andre i verden. Man taler om frihed og tænker straks på konkurrencen på et frit marked, også når det drejer sig om handel med uundværlige goder.

Og så skulle vi blive ved med at kalde en sådan tingenes tilstand for normalitet? Med alt hvad der dertil hører: Krige for at sikre sig naturressurser, lande, der ikke er til at leve i

på grund af borgerkrige, våbenhandel og alliancer for at opretholde den militære overlegenhed.

Jeg er en kvinde, og da min generations kvinder sagde til sig selv, at kvindens underordning i mændenes verden ikke var normal, at vi ikke kunne acceptere den og at den heller ikke kunne være acceptabel for mændene, så begyndte denne tingenes tilstand at forandres i dybden, først hvad angår forholdene kvinder imellem, så også forholdet til manden. Underordningen havde ellers stået på siden altid, kan man sige, men da indsigt begyndte at spredes som en smitte, og det maskuline herredømme blev opdaget i al det, det havde af urimeligt og forkert, så havde det ikke længere nogen troværdighed og måtte vige. Det er ting af denne slags, der sker, ligesom den heroiske mobilisering af almindelige mennesker, der fandt sted for at hjælpe en næste i nød.

For at de kan ske, må der være nogle gunstige betingelser. Det er jeg enig i. Måske er det gunstige tidspunkt kommet, hvor en ny generation mobiliserer sig selv for at frelse planeten fra den økologiske katastrofe samt menneskeheden fra egoismen som system, begge ting samtidigt fordi de foregår sammen. Ikke på det økonomiske niveau, vil nogen sige. Og sandt nok er de gunstige omstændigheder ikke tilstrækkeligt, der skal også en personlig bevidsthed til, der er smittende og som folk deltager i. Og så skal der en udbredt, fri medfølelse til.*) Og det er på grund af friheden, hvis mulighed er blevet givet os med ordet, før den blev en menneskeret, før den blev en erobring.

Note:

*) Muraro skriver "con-sentire", en med-følelse, der imidlertid også inddrager billigelse, "consenso", jf. konsensus på dansk. O.a.

Oversat fra italiensk af Carsten Juhl